

1. A polgári védelmi feladatok és a tervezés rendszere

1.1. A polgári védelmi feladatok csoportosítása

A polgári védelem általános feladatait a polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény rögzíti.

Ennek megfelelően a **polgári védelmi feladatok** a következők:

- *A lakosság felkészítése a védekezés során irányadó magatartási szabályokra*
- *A polgári védelmi szervezetek létrehozása, felkészítése, a működéshez szükséges anyagi készletek biztosítása*
- *Figyelmeztetés, tájékoztatás, riasztás*
- *Egyéni védőeszközökkel való ellátás*
- *Óvóhelyi védelem*
- *A lakosság kimenekítése és kitelepítése, kiürítés*
- *A létfenntartáshoz szükséges anyagi javak (víz, élelmiszer, takarmány, gyógyszer, állatállomány) védelme*
- *Elsötétítés, fényálcázás*
- *A kárterület felderítése, a mentés, az elsősegélynyújtás, a mentesítés és fertőtlenítés, illetőleg az ezzel összefüggő ideiglenes helyreállítás, továbbá a halálos áldozatokkal kapcsolatos intézkedések végrehajtása*
- *Polgári védelmi tervezés, szervezés*
- *Szakhatósági tevékenység ellátása*
- *Települések veszélyeztetettségének felmérése*
- *Közreműködés: a lakosság légi riasztásában, a kulturális javak védelmében, a vizek kártételei elleni védekezés külön jogszabályban meghatározott feladatainak ellátásában, továbbá a tűzoltásban, illetőleg a nemzetközi szerződésekből adódó tájékoztatás és kölcsönös segítségnyújtás feladatainak ellátásában*

1.2. A polgári védelmi tervezés rendszere

1.2.1. A polgári védelmi tervek helye az intézkedési tervek rendszerében

- A felkészítés és a mozgósítás szervezetére és működésére vonatkozó intézkedési tervek
  - riasztási, értesítési és készenlétbe helyezési terv
  - szervezeti és tevékenységi kör módosításának terve
- Az információ megszerzésének és a tájékoztatással összefüggő tervek
  - eseménykövető és jelzőrendszer (monitoring) terve
  - tájékoztatási terv
- **A lakosság élet, és vagyonbiztonságát, a közjavak védelmét szolgáló tervek**
  - a lakosság és a fegyveres szervek egészségügyi ellátásának terve
  - a lakosság és a fegyveres szervek élelmiszerrel, elemi közszükségleti cikkekkel történő ellátásának terve

- a kulturális javak védelmének terve
- *a polgári védelmi tervek*
- **A veszélyek megelőzését, a következmények felszámolását segítő, területi feladatokat tartalmazó tervek**
  - a közigazgatás mozgósítási feladatainak terve
  - *a katasztrófavédelmi (veszély-elhárítási) tervek*
- **A gazdaság mozgósítását célzó tervek**
  - a statisztikai információs rendszer terve
  - az ipari, a termelési és a szolgáltatási tevékenység terve
  - a mezőgazdasági termelés biztosítását szolgáló intézkedések terve
  - a közlekedésforgalmi és műszaki, szervezési intézkedések terve
  - a posta és távközlési forgalmi és műszaki, szervezési intézkedések terve
  - az energiagazdálkodási feladatok terve
  - a vízgazdálkodás, vízellátás terve
  - a külkereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos intézkedések terve
  - a minősített időszakok pénzgazdálkodásának terve
  - a bankrendszer minősített időszaki működése szabályozásának terve
  - a munkaerő-gazdálkodással és a munkakötelezettség bevezetésével kapcsolatos intézkedések terve.
- **A fegyveres erők alkalmazási terve**

1.2.2. Az intézkedési tervek rövid tartalmi összegezése

- ***Riasztási, értesítési és készenlétké helyezési terv***
A tervben szerepelnie kell: a személyek riasztásának, a beérkezés szabályozásának, a belső szervezeti egység aktivizálásának, az ügyeleti szolgálat felállításának és működési rendjének meghatározásának, a személyek munkavégzésére, munkarendjére vonatkozó szigorító, korlátozó szabályoknak, a külső kapcsolattartás rendjének.
- ***A szervezeti és a tevékenységi kör módosításának terve***
A veszély súlyosságának függvényében az ágazati tevékenységet a veszély elhárítására, illetve az ebben való közreműködésre kell koncentrálni. Ennek megfelelően kell meghatározni a feladatokat, illetve kialakítani a feladatvégzésre koncentrálnó módosított szervezeteket. Egyes szervezetekben a normál körülmények közötti működéshez képest, létszámnövekedéssel (ezek a veszélyek felszámolásában, a helyreállításban és az újjáépítésben közvetlenül szerepet játszó, illetve speciális felkészültségű szervezetek), míg máshol esetleg jelentősebb létszámcsökkenéssel kell számolni

- ***Eseménykövető és jelzőrendszer terve***

Lényege, hogy a veszély-helyzetek kialakulási stádiumában – amikor még a minősített időszak kihirdetésének jogi feltételei nem jöttek létre – a döntéshozók megfelelő, ellenőrzött információhoz jussanak, felkészítési lehetőséghez jutva az intézkedések meghozatala érdekében. Az információ ágazati és területi szintű összegezése mindkét szintnek az elemzése, értékelése de más-más megközelítésű. Így azok kiegészítik egymást, ugyanakkor egymás ellenőrzésére is alkalmasak. A miniszter mellett működő értékelő csoport vezetőjét a miniszter a monitoring elrendelésével egyidejűleg kinevezi, a csoportba – az esemény típusától függően – az ágazati szakterületek szakértőt küldenek.

- ***Tájékoztatási terv***

A médiák, a sajtó, a tömegtájékoztatás és a belső tájékoztatás érdekében végzendő feladatokat, illetve az ezzel kapcsolatos működés biztosítását szolgáló ágazati intézkedések rendszerét tartalmazza.

- ***Az ágazati dolgozók, szervek és szervezetek egészségügyi ellátásának terve***
Az ágazati sérültek ellátás, a közegészségügyi és járványügyi ellátás és ellenőrzés, továbbá anyagellátás feladatait foglalja magában **(a témafelelős tájékoztatása alapján)**.

- ***Az ágazati szervek szervezetek élelmiszerekkel és közszükségleti cikkekkel való ellátásának terve***

Az ágazat igényeinek megfelelő intézkedéseket kell kidolgozni a termékek átvételének biztosítására **(a témafelelős tájékoztatásának megfelelően)**.

- ***A kulturális javak védelmének terve***

A nemzeti ereklyék és kiemelkedő kulturális értékek biztonságba helyezésével, mentésével kapcsolatos ágazati intézkedéseket tartalmazza **(a témafelelős tájékoztatása alapján)**.

- **Polgári védelmi tervek**

A polgári lakosságnak a minősített időszakokra vonatkozó védelmének feladatait tartalmazza. Formai és tartalmi követelményeit a belügyminiszter szabályozta, ágazati feladatait a miniszterek szabályozzák a belügyminiszter egyetértésével.

- ***A mozgósítási feladatok terve***
Az ország fegyveres védelmi tervéhez kapcsolódó, ágazati feladatok végrehajtását szolgáló terv.
- ***Katasztrófavédelmi (veszélyelhárítási) tervek***
A valószínűsíthető katasztrófák, veszélyhelyzeti szintet elérő események típusainak megfelelően tartalmazza az ágazati intézkedések rendszerét. Tartalmi követelményeit a belügyminiszter, ágazati követelményeit, irányelveit – a belügyminiszterrel egyetértésben – a miniszter szabályozza.
  - *ipari katasztrófa elleni védelem terve*
  - *árvíz-belvíz elleni védelem terve*
  - *határátkelő helyek zsúfoltságából eredő veszélyhelyzet elhárításának terve*
  - *vízminőségi kárelhárítás terve*
  - *rendkívüli időjárásból eredő veszély elhárításának terve*
  - *határos országban bekövetkező ipari katasztrófa hatása elleni védelem terve*
  - *minősített időszakos ellátás terve*
  - *háborús helyzetben lévő szomszédos országból eredő veszélyhelyzet hatásainak elhárítási terve*
  - *közérdekű üzem működése zavarának felszámolási terve*
  - *nukleárisbaleset-elhárítás terve*
  - *nagyobb járványok felszámolásának terve*
  - *földrengés okozta károk felszámolásának terve*
  - *bajba jutott légi jármű megsegítésének terve*
- ***Statisztikai információs rendszer terve***
Mint a követő tervezés alapja, biztosítja annak figyelemmel kísérését, hogy a minősített időszak, vagy veszélyhelyzetet elérő események igényei milyen mértékben elégíthetők ki folyó termelésből, készletekből és importból
- ***Ipari termelési és szolgáltatási tevékenység terve***
A biztonság érdekében valamennyi gazdálkodó szervezetnek – rendkívüli intézkedésként – szerződéskötési kötelezettség írható elő. A szerződéskötési kötelezettség hatálya alá tartozó termékek és szolgáltatások körét – saját ágazaton belül – a KöViM határozza meg. Az igények ismeretében, a védelmi bizottságok bevonásával kijelölhetők a termelési és szolgálat teljesítésére (szerződéskötésre) alkalmas gazdálkodó szervezetek.
- ***Közlekedés forgalmi és műszaki, szervezési intézkedések terve***
Elrendelhető a vasúti, közúti, vízi, légi szállítások, továbbá járműjavító kapacitások igénybe vételének, valamint a fuvarszközök, állomások,

kikötők, raktárak használatának korlátozása. Módosíthatók és hatályon kívül helyezhetők a fuvarozási szerződések. Az igények ismeretében a közlekedés és szállítás folyamatosságának biztosítása érdekében központi intézkedések tervezése válik szükségessé.

- ***A posta- és távközlés forgalmi és műszaki, szervezési intézkedések terve***
A postai és távközlési szolgáltatások szüneteltetésének, korlátozásának és ellenőrzésének esetén, továbbá a távközlési hálózatok és berendezések igénybevételének elrendelésekor szükségessé váló ágazati intézkedéseket tartalmazza
- ***Energia gazdálkodási feladatok terve***
Elrendelhető az energiahordozók forgalmának korlátozása, a stratégiaileg kiemelt ágazatok energiaellátásának biztosítása, más területeken a felhasználás korlátozása, a gazdálkodó szervezetek tulajdonában lévő szükség energia források központi gazdálkodás alá vonása. A terv a feladatok végrehajtását szolgáló intézkedéseket tartalmazza.
- ***A vízgazdálkodás, a vízellátás terve***
Az ivó- és ipari (technológiai) vízellátás biztosítása érdekében: korlátozható az ivóvíz fogyasztás (vízfogyasztási normák bevezetése), megállapítható a technológiai vízfelhasználók fontossági sorrendje, a vízművek működésképtelensége esetén vízkivételi helyek igénybevételére kerülhet sor. A terv a feladatok végrehajtását elősegítő intézkedéseket tartalmazza.
- ***Külkereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos intézkedések terve***
A külkereskedelmi tevékenység engedélyhez köthető. Egyes termékekre behozatali, illetve kiviteli tilalmat vagy egyéb VÁM korlátozó intézkedéseket lehet elrendelni.
- ***Minősített időszakai pénzgazdálkodással kapcsolatos intézkedések terve***
Megváltoztatható az állami költségvetésből gazdálkodó szervezetek pénzgazdálkodásának rendje, egyes fejezetek között átcsoportosítások hajthatók végre, nem működő költségvetési szervek pénzeszközei zárolhatók. A terv a feladatok végrehajtását elősegítő intézkedéseket tartalmazza
- ***A bankrendszer minősített időszakai működése szabályozásának terve***
Elrendelhető a devizaérték vételre felajánlása. A devizaérték kiutalása, átutalása vagy felhasználása engedélyhez köthető, illetve ideiglenesen felfüggeszhető. Takarékos és nyereséget betétekről, értékpapír és egyéb vagyonkészletek biztonságba helyezésének tervezése szükségessé válik.
- ***A munkaerő-gazdálkodással és a munkakötelezettség bevezetésével kapcsolatos intézkedések terve***
Rendkívüli állapot és szükségállapot időszakában elrendelhető a honvédelmi munkakötelezettség és a kötött munkaerő gazdálkodás vezethető be. Ez azt

jelenti, hogy munkaviszony csak a kijelölt szerv közvetítésével létesíthető. A terv a feladatok végrehajtását szolgáló intézkedéseket tartalmazza.

1.2.3. A polgári védelmi tervezés szintjei és rendszere

A terv típusa	Tervkészítésre kötelezett	Tervkészítő	Egyetértő	Jóváhagyó
Alapterv	<i>Veszélyeztetettség szempontból sorolt települések</i>	<i>Települési polgári védelmi parancsnokság</i>	<i>Polgári védelmi kirendeltség-vezető</i>	<i>Települési polgármester</i>
	<i>Fővárosi kerületek</i>	<i>Kerületi polgári védelmi kirendeltség</i>	<i>Fővárosi Polgári Védelmi Igazgató</i>	<i>Kerületi polgármester</i>
	<i>Hatósági határozattal kijelölt polgári szerv</i>	<i>Polgári szerv</i>	<i>Polgári védelmi kirendeltség</i>	<i>A polgári szerv vezetője</i>
Összesített terv	<i>Polgári védelmi kirendeltség</i>	<i>Polgári védelmi kirendeltség</i>	<i>Megyei katasztrófavédelmi igazgató Fővárosi Polgári védelmi igazgató</i>	<i>Helyi Védelmi Bizottság Elnöke</i>
	<i>Megyei Katasztrófavédelmi igazgatóság Fővárosi Polgári védelmi igazgatóság</i>	<i>Megyei (Fővárosi) Igazgatóság</i>	<i>BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Főigazgató</i>	<i>Megyei Közgyűlés Elnöke Főpolgármester</i>
Központi terv	<i>BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság</i>	<i>BM OKF Minősített időszaki tervezési főosztály</i>	<i>BM Államtitkár</i>	<i>Belügyminiszter</i>
Feladatterv	<i>Rendvédelmi szervek</i>	<i>Határőrség, Rendőrség, IM Büntetés-végrehajtás, PM Vám- és Pénzügyőrség</i>	<i>BM OKF Főigazgató</i>	<i>Belügyminiszter</i>

Megjegyzés: A megyei (Fővárosi) közgyűlés elnöke által kijelölt, nem sorolt településeken résztervet kell készíteni, különösen a sorolt települések lakosságának kitelepítéséből adódó befogadási, elhelyezési és védelmi feladatok biztosítására. A terveket a megyei (fővárosi) igazgatóságok egyetértése mellett, a megyei közgyűlés elnöke (főpolgármester) hagyja jóvá.